

ΚΕΦ. Δ' 2. Η ΠΟΛΗ – ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ (σελ.45-47)

8^{ος} αι. π.Χ. → διάσπαση παλαιού φυλετικού κράτους & δημιουργία πόλης - κράτους.

Αριστοτέλης: η δημιουργία της πόλης-κράτους = επιθυμία των ανθρώπων για ζωή και η επιβίωσή της = επιθυμία για καλή ζωή.

Πυρήνας του νέου θεσμού = συνοικισμός.

Η ένωση συνοικισμών → πόλη (άστυ), γύρω από μία ισχυρή θέση, την ακρόπολη (εκεί χτίζονται οι ναοί και τα δημόσια κτίρια).

Κάτω και γύρω από την ακρόπολη → κατοικίες & καταστήματα (τεχνίτες, ξυουργοί, αγγειοπλάστες και έμποροι).

Σταδιακά η πόλη περιβάλλεται από τείχη. Στην ύπαιθρο εξακολούθησε να μένει ένα μέρος του πληθυσμού που ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία.

Πολίτης

- αισθάνεται ασφαλής
- αναπτύσσει ποικίλες δραστηριότητες
- νιώθει ελεύθερος
- έχει συνείδηση του ρόλου του ως μέλους μιας κοινότητας, στη διακυβέρνηση της οποίας μετέχει ενεργά.
- στρατεύεται για να υπηρετήσει τις ανάγκες ενός νέου οργανικού συνόλου
- συγκροτεί την «**οπλιτική φάλαγγα**», φορά πανοπλία και όλοι μαζί υπερασπίζονται την πόλη τους (συλλογική προσπάθεια & σκοπός κοινός).

[**οπλιτική φάλαγγα** → συμμετέχουν όσοι μπορούν να αγοράσουν με δική τους δαπάνη την απαραίτητη πανοπλία. Η **διευρυμένη συμμετοχή = γενικότερη κοινωνική εξίσωση. Οι κοινωνικές διαφορές περιορίστηκαν.**]

Πόλη ↔ πολίτευμα = σύστημα διακυβέρνησης

Συγκρότηση πόλης = παρακμή βασιλείας → ανάληψη εξουσίας από ευγενείς & πολίτευμα = αριστοκρατικό (άριστοι = πλούσιοι = **ιδιοκτήτες γης**, που παλαιότερα αποτελούσαν και το συμβούλιο του βασιλιά).

Ανάπτυξη εμπορίου και ευρεία χρησιμοποίηση νομίσματος → νέα τάξη (ολίγοι = λίγοι, που με τη δύναμη του χρήματος αφαίρεσαν την εξουσία από τους αριστοκράτες και το πολίτευμα → **ολιγαρχικό**)

Κριτήριο για συμμετοχή στην εξουσία = όχι η καταγωγή αλλά ο πλούτος.

Η ολιγαρχία δεν έδωσε λύση στα προβλήματα → **ταραχές.**

Φιλόδοξα άτομα εκμεταλλεύονται την κοινωνική δυσaréσκεια και την ανασφάλεια των πολιτών → **επιβολή τυραννικού καθεστώτος** → **εξυπηρέτηση προσωπικού συμφέροντος** (κατασκευή μεγάλων έργων) = Περίανδρος στην Κόρινθο, Πολυκράτης στη Σάμο, Φειδων στο Άργος. Σε πολλές περιοχές επανήλθε το ολιγαρχικό πολίτευμα. **Στην Αθήνα έχει ξεκινήσει η πορεία για τη δημοκρατία**